

Tierps kommun

Beslut för gymnasiesärskola efter tillsyn i Högbergsskolan i Tierps kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Tierps kommun att **senast den 2 mars 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Tierps kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att samråd sker med elevhälsan vid utredning av behov av särskilt stöd, om det inte är uppenbart obehövligt.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterar att Tierps kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen; Lgys 13, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Se till att elevhälsopersonal med psykologisk, medicinsk, psykosocial och specialpedagogisk kompetens samverkar med varandra och bedriver ett förebyggande och hälsofrämjande arbete gentemot gymnasiesärskolans elever.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen konstaterar att Tierps kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgys 13, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgys 13, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att kunskapsresultaten samt trygghet och studiero i gymnasieskolan följs upp och att uppföljningen dokumenteras.
- Rektorn ska se till att utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder och dokumentera dessa.

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i elevhälsans arbete på skolan. Dels bedriver den samlade elevhälsan inget förebyggande och hälsofrämjande arbete på skolan, dels deltar inte elevhälsan i arbetet med att utreda elevers behov av särskilt stöd. Vidare bedömer Skolinspektionen att det finns brister i dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet.

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med att utreda elevers behov av särskilt stöd då elevhälsan inte deltar i detta arbete. Elevhälsan, och särskilt personal med specialpedagogisk kompetens, ska som regel delta i arbetet.

Enligt skollagen ska rektorn se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds, om det framkommer att en elev inte kommer att nå kunskapskraven med hjälp av extra anpassningar. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt.

I förarbetena till skollagen anges att bestämmelserna om särskilt stöd ställer krav på att det finns rutiner för hur personalen ska rapportera till rektor när det blir aktuellt att bedöma om en elev är i behov av särskilt stöd. Det är väsentligt att det finns lokalt utformade rutiner för rektors samråd med elevhälsopersonalen (prop. 2009/10:165 s. 290-291). I förarbetena till skollagen anges vidare att det endast i undantagsfall bör kunna anses vara uppenbart obehövt att i en utredning om särskilt stöd samråda med den del av elevhälsan som har specialpedagogisk kompetens. Specialpedagogen eller kan bland annat bistå rektorn eller läraren i bedömningen av om en elevs behov av stöd kan tillgodoses genom stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen eller om det krävs särskilt stöd. Specialpedagogisk

kompetens bör därför tillvaratas i utredningen av en elevs behov av särskilt stöd (prop. 2013/14:160 s. 25).

Skolinspektionens utredning visar att elevhälsan inte deltar i arbetet med att utreda behov av särskilt stöd för eleverna på Högbergsskolans gymnasiesärskola. Vid intervju med lärare framkommer att det är elevernas mentorer som utreder behov av särskilt stöd i samråd med biträdande rektorn och att de inte tror att elevhälsans kompetenser deltar i det arbetet. Det framkommer också att det inte finns någon rutin för att lärare i gymnasiesärskolan som har specialpedagogisk kompetens deltar i utredningsarbetet. Vid intervju med elevhälsopersonal bekräftas att ingen av elevhälsans representanter är delaktiga i arbetet med att utreda gymnasiesärskoleelevernas behov av särskilt stöd. Detta bekräftas även vid intervju med rektorn, som även uppger att de mentorer i gymnasiesärskolan som utrett elevers behov av särskilt stöd inte alltid haft specialpedagogisk kompetens.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Högbergsskolans gymnasiesärskola inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Tierps kommun att vidta åtgärder för att komma till rätta med bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen bedömer att den samlade elevhälsan inte bedriver något förebyggande och hälsofrämjande arbete gentemot Högbergsskolans gymnasiesärskola. Förvisso framgår av utredningen att lärare i verksamheten arbetar med hälsofrämjande frågor. Dock saknas ett förebyggande och hälsofrämjande arbete från elevhälsans sida gentemot gymnasiesärskolans elevgrupp. För att kraven på ett förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbete ska vara uppfyllt krävs att elevhälsans samtliga kompetenser samverkar och deltar i arbetet. Elevhälsans psykologiska, medicinska, psykosociala och specialpedagogiska kompetens behöver därför delta i arbetet med att identifiera behov av förebyggande och hälsofrämjande insatser i gymnasiesärskolans specifika verksamhet, samt i genomförandet av dessa.

Enligt skollagen ska det för eleverna i gymnasiesärskolan finnas en elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I skollagen anges vidare att elevhälsans arbete främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande och syfta till att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. I förarbeten till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 276 f) anges att elevhälsans fokus ska vara förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv och att det är viktigt att elevhälsan medverkar i mer generell inriktade uppgifter som rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund. I förarbetena betonas även att elevhälsan ska vara samlad och att elevhälsans arbete förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper.

Utredningen visar att den samlade elevhälsan inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande gentemot gymnasiesärskolan. Varken elevhälsorepresentanter eller skolledningen kan ge några exempel på förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbete gentemot gymnasiesärskolan. Enligt elever som intervjuats träffar de aldrig någon representant i elevhälsan annat än vid enskilda samtal. Såväl elevhälsan som skolledningen uppger att gymnasiesärskolan bjuds in att delta vid aktiviteter som elevhälsan anordnar för eleverna på gymnasieskolan, men samtidigt framkommer i intervju med elevhälsan och lärare att dessa aktiviteter inte är anpassade till elevgruppen i gymnasiesärskolan, t.ex. eftersom de delvis infaller utanför gymnasiesärskoleelevernas skoltid. Dessutom uppger skolledningen att det finns behov av förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbete i gymnasiesärskolan, t.ex. kring tobak och alkohol, men något sådant arbete bedrivs inte av elevhälsan, enligt vad som framkommit i utredningen. Enligt skolledningen bedrivs ändå väldigt mycket hälsofrämjande arbete för gymnasiesärskolan, bl.a. kring sexualundervisning och livskunskap. Detta arbete bedrivs dock av personalen på gymnasiesärskolan, och elevhälsan bjuds in vid behov.

Av utredningen framgår vidare att de olika elevhälsokompetenserna på Högbergsskolans gymnasiesärskola inte samverkar med varandra annat än vid behov. Skolsköterska och kurator finns att tillgå på Högbergsskolans gymnasieskola och psykolog via Tierps kommun. Vidare finns det en specialpedagog i ett kommunövergripande resursteam som har uppdrag gentemot gymnasiesärskolans elever. Vidare framkommer att det finns enstaka lärare i verksamheten som har specialpedagogisk kompetens, men som inte utgör en del av elevhälsan. I såväl intervjuer med elevhälsan som med rektorn framkommer att elevhälsans olika kompetenser inte har några regelbundna möten med varandra och att de endast samverkar vid behov. Psykologen uppges dessutom endast hyras in vid behov av utredningar gällande enskilda elever.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Högbergsskolans gymnasiesärskola inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Tierps kommun att vidta åtgärder för att komma till rätta med bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet på Högbergsskolans gymnasiesärskola. Skolan behöver se till att dokumentera uppföljningen av elevernas kunskapsresultat, trygghet och studiero, samt dokumentera beslut om nödvändiga utvecklingsåtgärder utifrån en analys av uppföljningens resultat.

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det på skolenheten bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete där utbildningen systematiskt och kontinuerligt planeras, följs upp och utvecklas. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. I förarbetena till skollagen betonas särskilt skolenhetens arbete med värdegrundsfrågor som en självklar del i det systematiska kvalitetsarbetet (Prop. 2009/10:165 s. 303).

Enligt skollagen ska det systematiska kvalitetsarbetet också dokumenteras. Av förarbetena framgår att dokumentationen rimligen bör innehålla information om resultat och måluppfyllelse, analys av förbättringsområden samt beslut om förbättringsåtgärder. Av förarbetena framgår också att kvalitetsarbetet ska bedrivas med struktur och rutiner, då detta är en förutsättning för ledning och styrning av verksamheten (Prop. 2009/10:165 s. 304-305).

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten. Av de allmänna råden framgår att dokumentationen bör innehålla en redogörelse för resultaten och hur de följts upp, en analys av orsakerna till eventuella brister i måluppfyllelse samt vilka åtgärder som ska genomföras på kort och lång sikt för att de nationella målen ska uppfyllas.

Skolinspektionens utredning visar att det sker ett arbete i gymnasiesärskolan som omfattar uppföljning, analys och beslut om utvecklingsåtgärder, men att detta arbete inte dokumenteras. Den biträdande rektorn uppger i intervju att hon följer upp elevernas arbetsmiljö och resultat på gruppnivå regelbundet och diskuterar detta med lärarna. Biträdande rektorn uppger också exempel på vilka diskussioner som förts och vilka åtgärder som varit aktuella utifrån diskussionerna med lärarna. Lärare bekräftar i intervju att de deltar i att planera utvecklingsåtgärder och ger exempel på utvecklingsåtgärder som skolan arbetat med. En lärare ger också exempel på hur skolan fattat beslut om en utvecklingsåtgärd utifrån elevernas övergripande resultat. Enligt biträdande rektorn saknas det dock viss dokumentation av detta arbete flera läsår tillbaka i tiden. Den dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet som Skolinspektionen tagit del av visar att skolan dokumenterat ett antal utvecklingsåtgärder för föregående läsår samt följt upp dessa. Det framgår även att skolan beslutat om nya utvecklingsåtgärder. Ingen dokumentation visar dock vilken uppföljning av skolenhetens resultat som legat till grund för beslut om dessa, eller föregående års, utvecklingsåtgärder.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Högbergsskolans gymnasiesärskola inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Tierps kommun att vidta åtgärder för att komma till rätta med bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Undervisning och lärande

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Tierps kommun uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande.

Arbetsplatsförlagt lärande

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Tierps kommun uppfyller författningarnas krav inom arbetsplatsförlagt lärande.

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Tierps kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Tierps kommun uppfyller författningarnas krav inom trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

På Skolinspektionens vägnar

Malin Norell
Beslutsfattare

Sara Affi
Föredragande

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Högbergsskolan

Fakta om Högbergsskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Tierps kommun under höstterminen 2017. Högbergsskolan besöktes av Skolinspektionen den 5 oktober 2017.

Högbergsskolan är en kommunal gymnasiesärskola i Tierps kommun som erbjuder utbildning på individuella programmet (ämnesområden) samt tre av nio nationella program (fastighet, anläggning och byggnation; fordonsvård och godshantering; hälsa, vård och omsorg). Vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsyn omfattar verksamheten totalt 19 elever. Skolan leds av en tillförordnad rektor och en biträdande rektor har ansvar för gymnasiesärskolan.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Det finns ingen nationell statistik över kunskapsresultaten i Skolverkets nationella databas (SIRIS).

Trygghet och studiero

Det finns inga enkätsvar att tillgå från Skolinspektionens enkäter.